

Lahden kaupunkiseudun rakennemalli

Kuntahaastattelut 7–17.4.2003

Nastolan kuntahaastattelu

Muistio

Muistiossa on esitetty kuntahaastattelun yhteydessä käydyn keskustelun pääkohdat. Lisäksi konsultille on toimitettu kirjallisia vastauksia, jotka on otettu huomioon muistion lopussa olevassa ”Kasvualueet ja kehityshankkeet”-kappaleessa sekä lähtötietoraportissa (identiteetti, rooli, vetovoimatekijät).

Päiväys 19.6.2003

Viite 67030062.YSK

Sivu 1 (9)
Yhteyshlö Juha Nurmi
Alueidenkäyttö ja arkkitehtuuri
Puh. (09) 682 6473, 040 837 7009
Faksi (09) 682 6600
juha.nurmi@poyry.fi

1. Miten määrittelisitte kuntanne identiteetin ja roolin

Euroopan alueella	<ul style="list-style-type: none">- Muoviosaaminen, kansainvälisesti tunnettuja yrityksiä – Muovipoli Oy- Osaamiskeskus – yritykset/yliopisto TTKK- Pajulahti, valmennus, aerobic, kestävyyslajit
Valtakunnallisesti	<ul style="list-style-type: none">- Teollisuus – yli puolet elinkeinorakenteesta teollisuutta- Muovi- Puu- Metall- Tekniikkapainotteinen lukio – teollisuus järjestää osan kursseista- Kartanopitäjä- Hyvä logistinen sijainti- Loma-asutusta paljon- Salpausselkä pohjavesialuetta- Monimuotoinen luonto
Maa-kunnallisesti	<ul style="list-style-type: none">- Asuminen lähellä luontoa, väljyys- Erinomaiset liikuntaharrastusmahdollisuudet myös yli kuntarajojen- Teollisuuden työpaikat ja alihankkijat Lahden alueella- Metall – Raute Oy
Lahden kaupunkiseudulla	<ul style="list-style-type: none">- Palvelut lähellä asutusta – ei jonoja eikä ruuhkia- Nauhataajama – hyvät toimivat liikenneyhteydet Lahteen, myös joukkoliikenne

LAHDEN KAUPUNKISEUDUN
RAKENNEMALLI**2. Miten arvioitte kuntanne nykyistä alue- ja yhdyskuntarakennetta ja sen kehittämistavoitteita?****Mitkä ovat kuntanne kasvualueet ja kehittävät alueet?**

<p>Kasvualueet</p> <p>- uudet asuin- ja työpaikka-alueet</p>	<p>Työpaikka-alueet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ritomäki/Villähde 1000 työpaikkaa – liittyy oikoratahankeohjelmiasopimukseen. Tilaa vievä teollisuus – parannetut yhteydet radan yli ja liittymä VT 12:lle. Alueellinen teollisuusalue. - Ersta - Varjola - Nastolan yrityspuisto – ympäristöystävällistä tuotantotoimintaa ja tehtaanyymälät - Tehtaanyymälä liittymän itäpuolelle – erikoistavarakauppaa - Pysäkin alue – asumista ja työpaikkoja (paineet pääkaupunkiseudulta) - Mäkelän liittymä yritysalueeksi – Lahti Vesi Oy:n kanssa sopimus - Uusikylä: uusi pysäkki – taajamajunat pysähtymään tälle pysäkillle - Pitkä tähtäin – rautatien varsi ja VT 12 teollisuusvyöhykkeeksi Villähteen ja kirkonkylän välille – maakunnallisesti merkittävä maisema <p>Asuinalueet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Paineet Villähteellä - Kysyntää rannoilla - Muutospaineet – Kymijärvi, Kärkjärvi, Alvojärvi - Nauhataajamarakenteen tiivistäminen - Kukkasten rantojen läheisyydet potentiaalisia - Tulevaisuudessa myös Uusikylä - Rakokiven kehittäminen – lisää kerrostalo-, rivitalo- ja omakotiasumista
<p>Kehitettävät alueet ja uudet hankkeet</p> <p>- olemassa olevat muutosalueet (asuminen, työpaikka-alueet, palvelut, matkailu, virkistys jne...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - VT 4 Moottoritie Heinolaan – strateginen hanke – moottoritien varsi on tärkeä kehittämisalue - Rata (tavaraliikenne) - VT 12 parantaminen Uusikylästä Kouvolaan <ul style="list-style-type: none"> - Moottoritieksi Nastolaan - 3-kaistaisena Kausalaan (ohituskaistatie) - Kausala-Kouvola väli moottoritieksi - Liikenneturvallisuus - Matkailu ja virkistys – Pajulahti kasvaa – golfkenttä ja monitoimihalli

LAHDEN KAUPUNKISEUDUN
RAKENNEMALLI**Mitä erityisiä vahvuuksia tai ongelmia kasvu- tai kehittämisalueisiin liittyy?**

Fyysiset edellytykset	<ul style="list-style-type: none"> - Järvet - Asuminen - Luonnonympäristö - Hyvät palvelut (julkiset ja yksityiset) – Koulut lähellä - Lapsiperheitä, ei iäkkäitä - Paljon työpaikkoja – lisää tulossa - Pääkaupunkiseudun kasvu positiivinen - Hyvät liikenneyhteydet - Oikorata
Rajoitukset	<ul style="list-style-type: none"> - Teollisuus vs. pohjavesi – uudet teollisuusalueet eivät sijoitu pohjavesialueelle - Vesien sietokyky ja rantojen arvot - Villähteen asutus kärsi Kujalan jäteaseman hajusta - Liikenteen melu – VT 12 ja ratamelu – häiriöt asutukselle, erityisesti Villähteessä

3. Onko kunnassanne tonttivarantoja? Jos kyllä, niin missä ja kuinka paljon?

Asuminen – tarjontaa on, mutta väärässä paikassa. muut alueet menevät kuin kuumille kiville.

Yksityiset tontit paikkaavat – niitä on tarjolla lähes 100, joista noin 50 % Villähteessä.

Teollisuustontteja on riittävästi tämänhetkiseen tarpeeseen.

+ Yrityspuisto + 75 hehtaaria lisää. Liiketontit ovat vähissä. Mäkelän liittymästä saadaan lisää.

LAHDEN KAUPUNKISEUDUN
RAKENNEMALLI

4. Minkälaista yhteistyötä tai yhteistyön tarpeita kunnallanne on nyt ja tulevaisuudessa?

Kansainvälisesti	<ul style="list-style-type: none"> - VT 12 ja junarata – yhteydet Pietariin ja itäkuljetukset - Koulutus - Pajulahti – ulkomaiset seurat
Valtakunnallisesti	<ul style="list-style-type: none"> - Junaliikenneyhteydet tulevat palvelemaan myös työssäkäyviä – vuorot Helsinkiin/Helsingistä aamuisin ja iltaisin - Rautatiepysäkin siirto käynnistymässä - VT 12 parantaminen itään - Koulutus: Muovipoli ja Nastopoli
Maakunnallisesti	<ul style="list-style-type: none"> - Palvelut - Maakuntakaava: Mäkelän alueen mahdollisuudet ratkottava
Kaupunkiseudulla	<ul style="list-style-type: none"> - Yhteinen vesihuolto – uusien alueiden rakentaminen, jätevesien käsittely - Jätehuolto – Kariston biojäte - Mäkelän alue – yhteistoimintaa Heinolan ja Lahden kanssa - Palvelujen järjestäminen – Mäkelä, Karisto – koulujen piirijaot ja päivähoiton järjestäminen (Karisto – peruskoulupalvelut Villähteessä + päivähoito) - LSYK (Lahden seudun yrityskeskus) – yritysten sijoittuminen, tilakysymykset, synergiaedut (voisi vielä kehittää) - Yhteinen tonttitarjonta ja -markkinointi asumisen puolelle (voisi vielä kehittää)

LAHDEN KAUPUNKISEUDUN
RAKENNEMALLI

5. Miten määrittelisitte kuntanne kehittämissisioita?

<p>Asuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Taajamat - Haja-asutus - Loma-asutus - Ranta-asuminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen – nauhataajaman ”paksuntaminen” järvi-alueelle - Pyhäntaka – lapsiperheet <p>Haja-asutus</p> <ul style="list-style-type: none"> - Profiilin nosto, vaihtoehto taaja-asumiselle – tuetaan kylien palveluja <p>Loma-asutus</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ympärivuotinen asuminen, etätyöasuminen 1 500/1 200 loma-asuntoa kylien läheisyyteen <p>Asutusta siinä määrin, että ala-asteen koulut säilyvät jatkossakin</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pyhäntaka, Mäkelä, Seesta – paineita infran rakentamiselle – kehittynyt luontevasti - Ruuhijärvi - Metsäkylä – ei kysyntää - Tapiola - Kivijärvi (uusi koulu) – ongelmana jätevesi, hoidetaan säiliöillä - Uusikylä haja-asutus <p>Ranta-asuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaikeudet järjestää palveluja haja-asutusalueella - Kysyntää rantatonteista – tavoitteena tarjota tontteja järvinäkälalla
<p>Elinkeinot, työpaikat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ylläpidetään teollisuusimagoa – muoviala tukipalveluineen - Uusia tontteja muovialan yrityksille - Kasvumahdollisuudet palvelualueille – teollisuuden tukipalvelut - Kiinteistöhoito - Kuljetus - Rakentaminen

LAHDEN KAUPUNKISEUDUN
RAKENNEMALLI

<p>Palvelut</p> <ul style="list-style-type: none"> - julkiset - kaupalliset 	<p>Julkiset</p> <ul style="list-style-type: none"> - nyt hyvät peruspalvelut - ylläpidetään - palvelut lähellä - ei parane - ei kouluja alas <p>Kaupalliset</p> <ul style="list-style-type: none"> - hyvä päivittäistavarakauppaverkosto - erikoistavarakauppa kohtuullinen – Lahti syö osan - liikekeskus kehittyä erikoisliikkeiden osalta (Rakokivi) - Villähteellä tarpeita uusille palveluille – nyt vain yksi kauppa - palvelut ovat lähellä asukkaita
<p>Infraverkosto ja liikennejärjestelmä</p>	<ul style="list-style-type: none"> - VT 12 – Villähteen liittymä, Uusikylästä itään - Oikorata – Nastolan pysäkki lähellä asutusta – junayhteys Helsinkiin (nyt 4 juna Uusikylään) - Harvakylään rakennetaan vesi ja viemäri Pajulahteen - Mäkelän alue – yhteistyössä Lahden vesi - Lahden vesi seudullisesti –Nastolan luoteisosat. Kunta tukee kylien/haja-asutusalueen vesiosuuskuntia. - Virkistysreitistö ”erämaa-alueella”
<p>Ympäristö</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elinympäristö - Kulttuuriympäristö ja maisema - Luonto - Maisema - Vesistöt, pohjavedet - jne 	<ul style="list-style-type: none"> - Ei valtakunnallisia suojelutarpeita <p>Paikallisia tarpeita</p> <ul style="list-style-type: none"> - kylämaisemien hoito - maisemien säilyttäminen - tienvarsien hoito - vanhan rakennuskannan säilyttäminen - Kartanot – Seesta, Sylvöjärvi, Arvajoki, Erstan kartano, Orrilanmäki, Toivonoja - Immilän mylly – EU-hanke ja kyläyhdistys - Kurian mylly - Ruuhijärven arkeologiset kohteet <p>Pohjavesi (Salpausselkä)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ei pohjavettä likaannuttavaa toimintaa

LAHDEN KAUPUNKISEUDUN
RAKENNEMALLI

	<ul style="list-style-type: none"> - vesiensuojeluhankkeet - pohjavedet harjulla – monta veden ottamoa - vesiensuojelu – alueelliset suojelurakenteet ja kalastuskuntien tukeminen
Sosiaalinen ympäristö ml. arvostukset ja elämäntavat	<ul style="list-style-type: none"> - Keskeinen kohderyhmä lapsiperheet - Hyvät palvelut ja liikenneyhteydet lähellä luontoa - Vanhukset muuttavat kerrostaloihin - Ehkäistään syrjäytymistä – kaikki peruskoululaiset jatko-opintoihin - Turvallisuus

6. Miten markkinoisitte kuntaanne**Yhdellä lauseella?**

Nastola - Perheasumisen helminauha Lahden kaupunkiseudulla.

Hillittyä kasvua – tuhat asukasta mahtuu hyvin lisää.

Kuntanne vetovoimatekijöillä?

- Kehittyvä elinkeinoympäristö

- Luonto

- Toimiva kunta – hyvä yhteistyö kunnan sisällä

- Sijainti Suomen kartalla

LAHDEN KAUPUNKISEUDUN
RAKENNEMALLI

- Edulliset asumiskustannukset

- Turvalliset koulut, kevyenliikenteenyhteydet, turvallisuus

- Lahden läheisyys

- Erinomaiset liikuntaharrastusmahdollisuudet

Seuraavassa on kuvattu kuntahaastattelussa ilmi käyneet kasvualueet ja kehityshankkeet tiivistetysti muodossa.

Kasvualueet ja kehityshankkeet

Asumisen kasvualueita ovat Villähde, kirkonkylä, Rakokivi ja Pyhäntaka-Mäkelä. Omakotitalotonttikysyntä on vilkkainta Villähteellä johtuen Lahden läheisyydestä. Ympäristöltään vetovoimainen asumisen kasvualue on nauhataajaman pohjoispuolinen järvien ympäristö. Lisäksi Pyhäntaan ja Mäkelän (vt 4/moottoritien liittymä) kyläalueet ovat suosittuja rakennuspaikkoja. Kunnalla on kaa-voitettuna n. 100 vapaata omakotitonttia sekä 7 vapaata kerros- ja rivitalotonttia. Vuonna 2002 kunta luovutti 26 omakoti- ja 5 rivitalotonttia. Kasvualueet pyritään sijoittamaan taajamarakenteen sisälle tai sen välittömään läheisyyteen. Haja-asutus keskitetään kyliin, millä tuetaan kylien palvelujen säilymistä. Kylien elinkeinotoimintaa tuetaan suosimalla kylien omia kotipalveluyrityksiä. Ranta-alueilla ei ole juurikaan mahdollisuuksia lisätä rakennuspaikkojen lukumäärää. Loma-asuntoja on mahdollista muuttaa pysyviksi asunnoiksi tietyin ehdoin (mm. huomioidaan tiestö ja palvelujen saatavuus).

Työpaikkarakentamisen kasvualueita ovat Villähde/Ritomäki (n. 1000 uutta työpaikkaa), valtatie 12 liittymän lähialue, valtatie 4 Mäkelän liittymän lähialue, Uusikylä ja radanvarsi Nastolan keskustaajaman eteläpuolella. Vapaita teollisuustontteja on 19. Vuonna 2002 kunta luovutti yhden teollisuustontin. Teollisuusimagoa ylläpidetään, erityisosaamisalana Nastolassa on muoviteollisuus. Työpaikkojen kasvupotentiaalina nähdään teollisuutta tukevat palvelut, mm. kiinteistönhoito, kuljetus ja rakentaminen. Hyvä palvelutaso pyritään säilyttämään (esim. kyläkoulut). Puutteita on erikoiskaupan palveluissa, jotka haetaan osin Lahdesta. Rakokiven liikekeskukseen kaivataan lisää erikoisliikkeitä. Villähteellä tulee kehittää asutuksen lähipalveluja mm. päivittäistavarakauppaa.

Valtatie 12 muuttaminen Lahdesta Heinolaan moottoritieksi ja parantaminen välillä Uusikylä-Kouvola on merkittävä kehityshanke. Valtatielle 12 rakennetaan uusi liittymä Villähteelle eteläpuolelle (valmistuu v. 2005). Rautatien nykyinen pysäkki siirretään kirkonkylän eteläpuolelle, pysäkin lähialuetta kehitetään asuinalueena ja toimitiloja käsittävänä alueena. Haravakylä on yksi uusista asutuksen laajenemissuunnista. Mäkelän liittymän seudun vesi- ja viemäriverkoston rakentaminen tulisi tutkia kuntien välisenä yhteistyönä. Pajulahden kehittäminen (nyt suunniteltu golfkenttä, monitoimihalli) edelleen koetaan tärkeäksi. Lahti-Heinola-moottoritie rakennetaan Nastolan luoteisosan läpi, Mäkelän liittymä nähdään potentiaalisena työpaikkarakentamisen kasvualueena. Junaradan hyödyntäminen tavaraliikenteen osalta vaatii kehittämistä.

Kasvun fyysisiä edellytyksiä ovat asumisen luonnonläheisyys (mm. järvet), hyvät palvelut, koulut, korkea työpaikkaomavaraisuus ja hyvät liikenneyhteydet (oikorata, vt 12, vt 4). Nastola on turvallinen paikka asua. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi kaikille peruskoulun päättävälle on tarjolla mahdollisuus jatko-opintoihin Nastolassa. Rakentamista rajoittavia tekijöitä rantaviivan läheisyydessä ovat vesien sietokyky, Kujalan jäteaseman hajuongelmat Villähteellä sekä liikenteen melu (erityisesti

LAHDEN KAUPUNKISEUDUN
RAKENNEMALLI

Villähteellä). Pohjavesialueet rajoittavat paikoin teollisuusrakentamista. Kyläalueilla kasvua hillitsee puuttuva vesi- ja viemäriverkosto.

Kylämaisemien hoitoon sekä vanhan rakennuskannan ja peltomaisemien säilyttämiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Nastolassa on useita kartanoita, jotka ovat arvokkaita kulttuuriympäristöjä. Ruuhijärvellä on runsaasti arkeologisia kohteita.